

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se pačúje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Velikovška šola.

Minolo nedeljo se je slavil za naše koroške brate črez vse pomenljiv narodni praznik. Odprla in blagoslovila se je namreč ob krasnem vremenu v Št. Rupertu pri Velikovcu slovenska ljudska šola, katero je s pomočjo vrlih tamošnjih kmetov dala postaviti slavna družba sv. Cirila in Metoda. Na tej šoli bodo slovensko deco podučevale in vzgajale v pravem verskem in narodnem duhe č. šolske sestre iz Maribora. Ta šola je res mejnik žalostne preteklosti in boljše bodočnosti koroških Slovencev. Slavnost otvorjenja in blagoslovljenja pa se je vršila tako-le:

Ob 10. uri se je zbralo v Št. Rupertu blizu tri tisoč priprostega naroda iz velikovškega okraja, mnogo odličnih koroških domoljubov, zastopnikov iz Kranjske in Štajarske ter častite šolske sestre Nežika Šišek, Cirila Šijanec in Ottilija Sekolec, ki bodo delovale na tej šoli, ter čast. mati Stanislava s č. prednico Angelino. Starodavna cerkev sv. Ruperta je bila natlačena vernikov, ko je na prižnico stopil čast. g. vikar V. Podgorc, ki je v jasnih besedah razložil, česa da otrok potrebuje. Otroku je treba krščanske ljubezni, dušnega in telesnega živeža, lepega vzgleda in molitve. Vse to bodo otroci imeli v tej novi šoli pod vodstvom č. šolskih sester. K sklepu je le-te priporočal slov. starišem ter se vsem zahvalil, ki so kaj k tej stavbi pripomogli. Po pridigi pa je pel slovesno sv. mašo g. dekan Wieser, kateremu sta stregla g. župnik Gabron in g. mestni kaplan J. Rozman.

Po sv. opravilu se je velikanska procesija pomikala k novi, dvenadstropni, krasno in praktično zidanej šoli, katero je nato g. dekan Wieser blagoslovil. Potem so se vsi napotili na dvorišče, kjer se je zavednega ljudstva kar trlo. Pevci grebinjskega Kloštra, ki so pri sv. maši lepo peli, zapoje mično pesem in zdaj g. Legat otvori zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda za Velikovec in okolico. Vse dobro došle iskreno pozdravi in dá besedo slavnostnemu govorniku, g. stolnemu kaplanu M. Ražunu. Ta navdušeno razloži besede Slomšekove: Šola, če pa dobra ni, boljše da je ni; opiše koroške ljudske šole, med katerimi so samo tri slovenske, ter reče, da v tej novi šoli se bodejo otroci odgojevali po geslu »Vse za vero, dom, cesarja«.

Ko je bil g. M. Ražun končal in se je poleglo odobravanje, povzel je besedo g. državni poslanec Ant. Koblar, blagajnik družbe sv. Cirila in Metoda, ter je izročil ključ tega novega družbinega zavoda č. šolskim sestram. V imenu teh se zahvali slavni družbi in koroškim domoljubom preč. g. kanonik dr. J. Mlakar ter v jedrnatih besedah nariše dosedanje delovanje mariborskih šolskih sester ter končno najboljšo bodočnost želi toli vrlim koroškim Slovincem. Ko še nato spregovori g. J. Rozman, da v tej šoli niso vzdani rublji,

ampak slovenski denar, in da se naj pošlje svetlemu cesarju udanostna izjava, kar je bilo z nepopisnim navdušenjem vsprejeto, sklenil se je podružničin shod.

Okoli 2. ure popoldne so se g. duhovniki, posvetni domoljubi in mnogi zavedni kmetje zbrali k banketu pri gospej Aufmuth v Velikovcu. Tukaj je bilo kaj živahno. Pevci iz grebinjskega Kloštra, društva »Gorotan« in želinjski pevci so zapeli več milih pesmic, pa tudi zdravic ni manjkalo. G. dekan Wieser je napisal svetlemu cesarju, g. A. Koblar g. št. ruperškemu župniku Fr. Treiberju, ki ima izredno velike zasluge za to novo šolo, g. Treiber se zahvali Bogu, kmetom in posebno družbi sv. Cirila in Metoda. G. kanonik A. Kalan nazdravi koroškim slov. voditeljem, g. L. Kandut vnanjim gostom, g. Legat dr. Tavčarjevi soprogi, ki je na banketu za to šolo nabrala 77 gld., dr. Tavčar izjavi, da so Kranjci gledé koroških Slovencev vedno edini, g. Legat pozdravi g. grofa Christalnigga, g. prefekt Fr. Korošec nazdravi družbi sv. Mohorja, g. grof Christalnigg slovenski edivosti in g. vikar Podgorc kmetom. Razun tega se je g. Rozman spominjal šolskih sester, ter se še je slišala marsikatera navdušena beseda, ker je došlo nad 40 telegramov.

Dragi Slovenci in Slovenke! Kolikor nam je mogoče, podpirajmo vedno radi slavno družbo sv. Cirila in Metoda! Saj ona skrbi zato, za kar se vedno borimo, za versko in narodno vzgojo naše mladine. In vi slov. stariši, ki silite svojo dečico v nemške šulvereinske šole, spreglejte vendar enkrat, kako grešite nad svojimi otroci, ker jih odtujujete verskemu in narodnemu duhu! Koroškim Slovincem pa želimo, naj še več takih šol dobijo, kakoršna je velikovška! Še Koroška ni propala!

Ogerske volitve.

To, kar se te dni godi na Ogerskem, ni volilni boj, ampak mesarsko klanje. V Kubinu sta prebodeni dve slovaški ženski. V šopronjski županiji (Nemci in Hrvati) je ubit eden kmet, eden načelnik smrtno ranjen. V Kečkemetu je orožništvo z golo sabljo udarjalo in pozaprlo mnogobrojne vladne nasprotnike. 11 oseb je več ali manj težko ranjenih. V Banjski Bistrici so ubili orožniki tri osebe, 16 oseb pa težko ranili. V Neusohlu je tudi bil velik boj. V Erdöközu so orožniki na kmete streljali, ubit je eden, 11 oseb pa je težko ranjenih. V Brezovi so žandarji ubili tri Slovake in 14 težko ranili.

Toda še več! Pri izgredih v Erdöközu je bila namreč 16letna deklica ustreljena, 12 oseb težko in 18 oseb lahko ranjenih. Več poškodovanih oseb je že umrlo. V Erdöközu vlada nekak obležni stan. Od 5. ure popoldne naprej se ne sme nikdo več na ulici prikazati in ob

8. uri se morajo pogasiti luči po vseh hišah. — Tudi v igloškem volilnem okraju prišlo je do obžalovanja vrednih izgrediv. Več stotnih vojakov je zasedlo naselbine; veliko število »kolovodij« se je dalo pod ključ in izročilo državnemu pravdnistvu.

Pa vse te krutosti še niso dospele do svojega vrhunca. Kar se te dni na Madjarskem godi, to je še le krotek preludij žaloigri, katera se bo uprizorila na dan volitve same. In vse te priprave, vse to klanje služi jedino le temu, da se ohrani na krmilu vlada židovskega liberalizma, vlada protiaavstrijskega zistema. Pod avstrijskim orlom naj bi bili naši vojaki po lastnih bratih zato, da se izvoli mladi Košut za poslanca, da se podaljša politično življenje oni klikli, ki je vedno grdila in blatila vse, kar je bilo avstrijskega, in tudi svojo lojalnost do celokupne države merila po znanem merilu 30 : 70!

Ob takih dogodkih bo trebalo odsloviti zmerno politikovanje glede »boljše« državne polovice in misliti na to, da se pravočasno obrzda madjarsko pleme na desnem bregu Litave in tudi njegova notranja politika obrne v tisti tok, kateri je primeren svetovnemu ugledu celokupne države. Noben previden in razsoden politik si ne more prikrievati, da vlada, katera životari ob javnih, nalašč zato uprizorjenih škandalih, pri vnanjih državah ne more imeti nikakih simpatij in nikakega zaupanja, ter da se tem potom diskredituje cela država in se ji krade merodajno spoštovanje in vpliv pri evropskih velesilah. Sramota bi bila za 35 milijonov nemadjarskih državljanov, ako bi se še dalje dali strahovati pičlim sedmim milijonom pravih in — napravljenih Ogrov.

Deželna zavarovalnica zoper točo.

To leto je bilo za kmeta nesrečno, posebno pri nas na Štajarskem. Toča je hudo gospodarila po srednjem in južnem delu dežele, deževalo je dan na dan, reke so stopale čez bregove in napravile mnogo škode, vse vremenske nezgode so se zaklele zoper ubozega kmeta in mu deloma spridile, deloma čisto uničile zemeljske sadove. Klic na pomoč se je razlegal po celi deželi. Naši poslanci so storili svojo dolžnost in prosili pomoči pri deželi in državi. Štajarska hranilnica v Gradcu je dala 50.000 gld.; pomagala bo tudi dežela, kadar se snide deželni zbor; državni zbor je dovolil 200.000 gld. podpore za poškodovane. Toda vse to le malo izdā. Škode je na milijone, podpora šteje le po tisočakah, vsak poškodovanec bo le kaj malega dobil, komaj za tolažbo, beda in skrb pa ostane. Posestniki se bodo morali hudo zadolžiti, kdor ima še kaj kredita, kdor ga nima, bo moral vse prodati.

Pri tako veliki nesreči vsa človeška milosrčnost malo kaj izdā, ker pokrije komaj deseti del škode. Ker nemila toča našo deželo tako pogosto obiskuje, treba bo vendar enkrat resno prevdariti, ali bi ne kazalo, ustanoviti deželno zavarovalnico zoper točo. Deželni odbor se že peča s to zadevo, torej smemo upati, da se bo kaj zgodilo. Imamo sicer razne zavarovalnice zoper točo, pa te so za kmeta predrage, pogoji pretrdi. Taki zavodi morajo rediti mnogo uradnikov in agentov, potrosijo mnogo za potovalce, cenilce, pisma in pristojbine, morajo delničarjem plačati več dividende, kakor bi jim varno naloženi denar obrestij donašal, in slednjič morajo tudi skrbeti, da imajo vedno nekaj denarja v zalogi, da je vsaki dan na razpolaganje. Vsi ti upravni stroški podražijo premije v obilni meri; v Nemčiji je izračunjeno, da pride pri takih zavarovalnicah po 8 do 9 gld. na vsakega zavarovanca samo za stroške, k

temu pride potem še zavarovalnina. Na Bavarskem imajo pa deželno zavarovalnico in pri tej pride na upravne stroške komaj kakih 40 kr. na enega zavarovanca. Če bi dežela zavarovalnico naredila, opravljali bi pisarije uradniki deželnega odbora, ne bilo bi treba zastopnikov, denar bi lahko župani pobirali; namesto plačanih cenilcev naj bi škodo cenili za to izbrani pošteni in modri kmetovalci zastonj; tudi potovalcev in agentov bi ne hilo treba, vsak posestnik naj se primora k pristopu, potem ga ni treba nagovarjati.

Tudi država bi morala tako zavarovalnico zdatno podpirati in to v svojo lastno korist. Zdaj se mora vsako leto na Štajarskem zavolj toče kakih 100.000 gld. davka odpisati; tega potem ne bo treba, če se bo prizadetim posestnikom škoda povrnila. Želimo torej, naj bi se deželni zbor te zadeve kmalu lotil in zavarovalnico zoper točo brez zamude ustanovil. Kmet bo moral sicer nekaj plačati, zato bo pa mirno spal, toča ga ugonobiti ne bo več mogla.

H.

Cerkvene zadeve.

Slovenska umetnost.

V oknu neke štacune našega mesta je te dni videti razpelo ali križ, pred kojim vsakdo nehoté postoji, kajti tacega dela ni videti vsak dan. To razpelo je delo domačega umetnika, ki se je, dovršivši šole, pred mesecem v Mariboru nastanil. Boljše bi mladi umetnik svojega javnega življenja ne mogel pričeti, a boljše bi se tudi občinstvu ne mogel priporočiti; Kristus na križu je umetniško delo v pravem pomenu besede; komur tega ne pravi sodba, pravi mu to srce, ki zatrepeče ljubezni in strahú pred obličjem Sinu božjega.

Naš umetnik je gospod Jakob Žnider, akademični kipar, rojen leta 1862. pri Sv. Jarneju blizu Konjic. Dolgo, dolgo je v svojem mladem srcu gojil željo, da bi mogel svoje moči posvetiti edino le kiparstvu, in sicer cerkvenemu, toda zadovoljiti se je moral s poskusi, ki jih je izvrševal v prostih uricah, utrujen po poljskem delu. Vendar je osoda nanesla, da se je mogel leta 1885. napotiti v svet, učiti se. Mlademu Slovencu je prva pot seveda bila v Ljubljano. Tukaj je poprosil slovečega kiparja Frana Zajca, kojega slovi spomenik Slomšekov v mariborski stolnici, da ga sprejme. Zajc mu prošnjo izpolni in g. Žnider ostane Zajcu marljiv, dovteten in hvaležen učenec do njegeve smrti leta 1888. Nato je vstopil v delavnico slovitega ljubljanskega kamnoseka g. Petra Tomana in tukaj delal poldrugo leto. Želja, obraževati se v svoji stroki še dalje, gnala ga je leta 1889. na Dunaj. Tam so njegove zmožnosti spoznali in bil je sprejet v akademijo obrazovalnih umetnostij. To je na avstrijskih tleh najvišja šola za take, ki se hočejo n. pr. v kiparstvu, slikarstvu, stavbarstvu izobraziti do kraja. Na tej šoli učé možje, ki se v svojih strokah na daleč okrog prvaki. Posebno pa sluje dandanes kiparski oddelek, ki ima za učitelje brezdvomno najboljše kiparje srednje Evrope: Kundmanna, Zumbuscha in Helmerja. Teh umetnikov bil je g. Žnider skoz štiri leta, kakor to izkazujejo spričevala, jako priden učenec in on bi po dovršeni akademiji lahko bil stopil v svet, vendar tega ni storil, marveč ostal je še jedno leto v posebni šoli profesorja Kundmanna. Po petih letih dal je slovo šolam, a nikakor ne uku. Od leta 1894. do letošnjega ostal je na Dunaju in izvrševal pod nekim mojstrom cerkvena kiparska dela.

Čemu to vse tako natanko pravim? Zato, da dokažem, da je g. Žnider svojo dolžnost storil. Sedaj pa

imamo storiti mi svojo dolžnost, namreč začenjajočega umetnika podpirati s tem, da mu dajamo dovolj dela in zaslužka. Prava narodnost je dejanska. Ni dvomiti, da bodo g. Žniderja iskali tudi inorodci, ali začetek je pri vsakem umetniku silno težaven, in od inorodcev ni tirjati, da bi tujca podpirali, dokler ga ne poznajo. Velečastita cerkvena predstojništva, posvetnjaki! Spomnite se svojega rojaka, kadar iščete kiparja bodi-si za les ali za kamen ali za sadro (gips). Delavnico ima sedaj v Reiserjevi ulici št. 23, t. j. v hiši zidarskega mojstra Kaschmanna. — Tebi pa, mladi umetnik, naj srce ne upade, ako ne bodeš kar prvi hip z naročili obsipan; začel si na slovenskih tleh v imenu Križanega in tak začetek ne more pomeniti nič slabega!

Gospodarske stvari.

Nekaj o vinogradnikih.

(Dopis iz Ljubljane.)

V predzadnjem listu »Slov. Gosp.« smo imeli priložnost si ogledati napake viničarjev, katere se žalibog res nahajajo tu in tam, ali dopisnik iz Ljutomerskih goric je sodil o viničarjih vendar malo preostro, ker je napake vinogradnikov popolnoma prezrl, torej želim, da bi si tudi te nekoliko ogledali.

Precej krivično je, da očita g. dopisnik viničarju 1. zaradi pijače, 2. da nima nobenega davka in 3. da ne pozna težnje, kako preživeti sebe in svoje. Pijače viničarji dandanes prav redko dobijo, kajti večina gospodarjev je takih, da je na noben način ne more dati, ako je tudi sam ne kupi. In zakaj ne? Zato ne, ker ali je moral takoj vse prodati, ker mu je sila za denar in morebiti ni nič pridelal, še toliko ne, da bi ga imel za božične praznike. Nekaj gospodarjev pa je tudi takih, da bi mu je lahko dal, a mu je noče, ker »za viničarja je tudi voda dobra«.

Snielo pa trdim, da viničar ravno tako čuti šibe, katere nam pošilja vsegamogočnost božja, kakor vsak gospodar, dasi nima nobenega davka; kajti zemljišče, katero mu je kmet dal za krompir, fižol itd., da si ga nasadi, mora mu ravno tako odslužiti, kakor v dobrem letu. Neznosen davek, katerega kmet mora plačevati pri davčnem uradu, je viničarju želodec in njega golo telo.

Težnje, kako preživeti sebe in svoje, da bi jih viničar ne poznal, oh kako grenko očitaneje je to. Res, da mu mora izplačati gospodar v gotovini ali v drugih potrebnih rečeh, ali kakšna je ta gotovina? Delati mu mora od noči do noči za borih 15 kr.; ako dobi 20 kr., to je že veliko. To vem iz lastne skušnjaje, akoravno nisem viničar, sicer bi si tega ne upal pisati in zato je prisiljen, hoče ali noče, iskati si tudi zraven gospodarjevega še postranski zaslužek; sicer bi ne mogel izhajati čez zimo; naj omenim samo, kako drago mora kupiti drva za kurjavo, katere ima večinoma vsak posestnik na svojem.

Take gospodarje, ki bi dajali viničarjem krave, prestejemo lahko na prste ene roke v celem ljutomerskem okraju, in če jo kateri dá, korist je največja njemu, ker gnoj za gorice je čez vse neobhodno potreben. Koliko gospodarjev poznam, ki ne dajo viničarju nobene stelje, in od kod naj vzame potem gnoj, ako mu mora živina celo zimo in tudi poleti na golih tleh stati v hlevu. Da bi vinograjski gospodar vozil iz doma gnoj v vinograd, ti so tudi zelo redki, in potem ako so gorice slabe, uzrok je ubogi viničar, ker ni dobro skopal, tega pa ne pomisli, da samo motika ne zadostuje. Koliko škode povzroči oni gospodar, ki najme za kopače ne-

zmožnih ljudij za to delo, ki pridrve v gorico spočiti ter rujejo in prevračajo trsje, da je groza, a gospodar pred njimi hodeč, namesto da bi jih posvaril, se prav zadovoljno smeje, češ, kako pridnih ljudij sem si najel, ker delajo, da se kadi za njimi! Kolikokrat sem imel že priložnost gledati z lastnimi očmi, da je viničarica jokala zadej za takimi kopači, ker videti so bile za njimi cele brazde, kakor da bi hudič k repi »prašil«, tu in tam pa vidiš zopet, da se zemlje z motiko še dotaknil ni. Za vse to se malomarni gospodar ne zmeni, saj bo že viničar, ko se bo drugič kopal, vse to popravil. V jeseni pa bi imel rad ravno tako lepo trgateg, kakor oni, ki je svoj vinograd lepo dal obdelati! To gre pri nekaterih leto za letom tako naprej, in potem se tudi ni treba čuditi, ako postane s časom trsje tako redko, da bi lahko s konji obračal po goricah. Tak gospodar se potem znosi najrajši nad ubogim viničarjem, in ta mu hišo pusti, za njim pride drugi, in zopet se to ponavlja leto za letom, kar škodo vinogradu še zdatneje pomnoži, in takih gospodarjev žalibog ni preveč malo.

Nastane vprašanje, kateri gospodarji pa so navadno najmanj zadovoljni s svojimi viničarji? Taki, kateri vinograjskih razmer dovolj ne razumejo, kajti vsaka malenkost, katero viničar potrebuje za obdelovanje, bodisi gnoj itd., zdi se jim preveč. In nasprotno, slišali bomo redkokrat, da bi se tak gospodar, ki razume, kako se mora vinograd obdelovati, z viničarjem skregal, in taki gospodarji imajo viničarja v svoji hiši po 20 do 30 in še več let, kajti dober gospodar si ne bo zbral nikoli slabega viničarja. Kakoršen gospodar, takšen je hlapec in tudi viničar.

J. F.

„Unio catholica“.

Iz Gradca se nam piše: Čujemo, da je pri tem zavodu, kar se tiče jamčenja, nastala jako napredujoča sprememba. Sklenila se je namreč med tem zavodom in pa »južno-nemško zavarovalno banko v Monakovem« na mnoga leta pogodba, vsled katere ta banka jamči za vsa po »Unio catholica« sklenjena zavarovanja proti delitvi dobička.

V razmerju, da se največ društev peča z zavarovanju raznih strok, kakor n. pr. z zavarovanjem proti škodi po ognju, proti škodi po toči, proti škodi vsled prevažanja, z zavarovanjem stekla, zoper nezgode in za življenje, je glavnicca južno-nemške zavarovalnice, katera se bavi samo z jedno stroko, namreč z zavarovanjem proti škodi po ognju, tako velika, da je ne nadkriljuje nobeno drugo društvo.

Čuje se tudi, da se je južno-nemška zavarovalnica zavezala položiti jamščino v znesku 50.000 gld. in da je vlada to pogodbo odobrila. Želeti bi torej bilo, da bi se krščansko ljudstvo pri »Unio catholica« zavarovalo ter tako povzdignilo krščansko gospodarsko podvzetje k moči in ugledu.

Sejmovi. Dne 2. novembra v Vitanju, Stradnu, Podčetrtku in Mariboru (tudi za konje). Dne 3. novbr. v Radgoni in v Pišecah. Dne 4. nov. v Lučanah in na Ptjuju. Dne 6. nov. pri Novi cerkvi, v Lembergu, Rečici, pri Sv. Lenartu v Slov. gor., pri Sv. Vidu niže Ptujja in v Brežicah.

Dopisi.

Izpred Slov. Gradca. (Cerkvena glasba.) Že nekaj znani skladatelj g. Valentin Stolcer, učitelj v Razboru, je zložil latinsko mrtvaško mašo za mešani, četrtilglasni zbor po »Die Exequien von Adolf Nepomutzky«

pridjani »Missa pro Defunctis«. To delo priporoča posebno to, da je ta kratka in lahka maša skrbno in pravilno, umetno izdelana in vsem zelo milodoneča in napravi, dobro predavana, močen utis. Zložena je tako, da jo porabi orglavec sam, in se je tudi pevci, ki niso not vajeni, lahko privadijo. — Tudi je g. V. Stolcer zložil maši »Oglej z nebes itd.«, enako »Sveta maša« z novim, lepim in jednatim tekstom, katera je tudi zelo lepo melodična in izvrstno izdelana za mešani zbor s posebnim ozirom na pevce, ki brez not pojejo. Obojno delo g. V. Stolcer-ja se častiti duhovščini, gospodom učiteljem in organistom priporoča tudi zato, ker je cena — komad vsake maše le 55 kr. — nizka, in se bo na to gledalo, da bo tisk brez pogrškov, oprava komadov lična in da ju meseca grudna t. l. vsak gosp. naročnik iz Blaznikove tiskarne takoj dobi. Naj se zato gospodje, ki te skladbe želé, najhitreje in v obilnem številu pri skladatelju oglašé, da se število naročnikov izve in da bo mogoče rokopise brž tiskarni izročiti. Pri skladatelju dobijo še nekaj komadov »Venček božičnih pesmi in napevov« (cena 1 gl. 10 kr.) tisti, ki so si lani naročiti zamudili. —č.

Iz Velenja. (Nemški otroški vrtec; prememba posesti.) Lepa bi bila Šaleška dolina, ako bi ne imela teh grdih nemškutarjev, pa tudi nekaj zaspanih Slovencev, posebno v Šoštanju, katerim je več vreden umazani list »Slov. Narod«, nego napredek slovenski stvari v Šaleški dolini, posebno tudi v sedaj še slov. Šoštanju. Kako delavni so naši nemškutarji in kako brezskrbni Slovenci! V Velenju se je s pomočjo šulvereinovo otvoril v septembru nemški otroški vrtec, ki šteje že 32 otrok iz trga in iz spodnjega Šaleka; seveda je tu všteti tudi nekaj otrok, ki že obiskujejo šolo. Ali ni to žalostno v slov. občini? Čas je, da se vzdramimo in onemogočimo razširjanje prusaškega duha, dokler še ni prepozno. Naj bi zato bralno društvo priredilo večkrat kak podučen shod, ne le veselice, ki brez podučnih govorov za kmeta nimajo smisla, posebno tam ne, kjer še ni utrjena narodna zavest. Želimo tudi, da bi ravno tako delovala podružnica sv. Cirila in Metoda, da se bo naše ljudstvo res moglo navdušiti za slov. stvar. — Dne 19. oktobra je kupil naš narodni trgovec U. Lager na dražbi posestvo nemškutarja Verstovšeka, kar z veseljem pozdravljamo. Tukajšnji südmarkovski »bobni« so ob ustanovitvi »Südmarke« trobili v svet, da bodo kupili onemu nemškutarju, ki bo prišel na boben, zopet posestvo. Toda glejte sedaj, kako so ga kupili Verstovšeku. Naši kmetje so se zadovoljno smejali, češ, Südmarkovcem še samim gre trda za denar, ne pa, da bi še drugim posestva kupovali. Kaj več o prvi priliki.

Iz Celja. (Zamrla cvetka.) Bridko se stori človeku, ko opazuje v jeseni umirajočo naravo, ki je še kratko poprej v polni krasoti razveseljevala človeška srca. Listje na drevju začne rumeneti in odpadati; vse se pripravlja k zimskemu počitku. A mnogo tužneje je še, opazovati drevesce, ki že ob času pomladanskega cveta začanja hirati in medleti in, ne učkajoč toplega poletja, v kljub svoji mladosti usahne. — Tak žalosten slučaj se je prigodil pri občno spoštovani rodbini Novak (Radaj) v celjski okolici. Neizprosna smrt si je poiskala svojo žrtev v osebi edine hčerke, 17 letne Anice. V najlepšem cvetu svoje mladosti je morala zapustiti svoje ljube stariše, sorodnike in prijateljice. Velika udeležba pri pogrebu nam je najlepši svedok, kako priljubljena in spoštovana je bila rajna Anica pri vseh, ki so jo poznali. Za ljubeznivo in uzorno obnašanje se je imela razun domače vzgoje v prvi vrsti zahvaliti zavodoma čč. šolskih sester v Celju in Mariboru, o katerih je ranjka vedno z največjim spoštovanjem govorila. Sploh se

lahko ona postavi svojim vrstnicam v izgled lepega vedenja in domače pridnosti. Te njene čednosti so bile tudi uzrok, da se je pogreba, katerega so vodili preč. g. opat Ogradi z obilno asistenco, udeležilo na stotine občinstva. Šolska dekleta pod vodstvom čč. šolskih sester so jo spremljale na zadnjem potu. Njene osebne prijateljice so nosile pred krsto v belih oblekah krasne vence, darovane od milih sorodnikov in znank. Predno se je krsta vzdignila v mrtvaški voz, zapel je zbor slov. pevskega društva iz Celja srce pretresujočo žalostinko. — V tolažbo žalujočim starišem in sorodnikom pa ponavljam zadnje besede gori omenjene žalostinke:

„In Duh nam večni govori,
Da enkrat vid'no se nad zvezdami“.

Iz kozjanskega okraja. (Narodna mlačnost obč. zastopov.) Srce boli človeka, če opazuje, kako so nekateri srenjski predstojniki gledé uradovanja v našem okraju mlačni in brezobzirni, ker še jih vendar toliko pusti po svojih sploh za ta posel nezmožnih pisarjih le v nemškem jeziku uradovati. Gospodje župani! Ali si ne morete boljših močij za to opravilo poiskati? Kedaj se bodete, posebno vi župani v občinah Virštanj, Verače, Imeno, Sedlarjevo, Lastnič in Buče iz narodnega spanja zbudili? Ali vam že ni skrajni čas, da to prej ko prej storite? Zavzamite se vendar enkrat že narodnega duha in ne bodite po slovenskem, resničnem izreku »podlaga tujčevi peti«, ter si ne mislite, da morate znabiti g. uradnemu voditelju okrajnega glavarstva v Brežicah na ljubo v nemškem jeziku uradovati. Vsi izgovori od vas so v tem obziru jalovi in vam ničesar druga ne primanjkuje, kakor odločnosti in pa dobre volje. Torej proč s tisto mlačnostjo; pokažite se, da ste zastopniki občin in le od slovenskih volilcev izvoljeni, oziroma od tistih kot taki postavljeni! Daj Bog, da bi ta opomin ne bil glas upijočega v puščavi!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so potrdili postavo o davčni preosnovi. — Državni poslanci so v sredo z veliko večino vsprejeli novo domovinsko postavo. Hvala Bogu! — V prvem okraju se je osnovala nova liberalna stranka, ki se hoče pečati s socijalnimi preosnovami, bržčas na korist židom in kapitalistom. — Dne 28. okt. so direktno volile kmečke občine v deželni zbor. Liberalci so popolnoma pogoreli. Krščanskih poslancev je 19, eden je Schönerejanec, med enim krščanskim socijalistom in liberalcem bode pa ožja volitev.

Moravsko. V ponedeljek so volile kmečke občine v deželni zbor. Izvoljenih je 13 kandidatov združenih Staročehov in Mladočehov, 5 čeških katoličanov, 3 Mladočehi, 2 Staročeha, 7 Nemcev in eden krščanski socijalist. Izid volitev je hud udarec za združene Staro- in Mladočehe, ker so jim katoličani odvzeli pet mandatov.

Štajarsko. Ker je gosp. kateket v Brucku delil med otroke krščanske spise, vsled tega je neki brezverni poslanec stavil interpelacijo v državnem zboru. — Blagoslovljenje zastave graškega katol. delavskega društva se je v nedejjo vršilo prav lepo. Zlasti je vsem ugajal govor č. g. dr. Kreka iz Ljubljane.

Koroško. Nemški Velikovčani so se pri otvorjenju slovenske šole spodobno obnašali. To pa nekaterim zagrizencem ni bilo po volji, ter so v noči od 26. do 27. okt. pobili njena okna. Nemška kultura! — V Celovcu je umrl zdravnik dr. Krassnigg, ki je zapustil otroški bolnišnici 150 tisoč gl.

Kranjsko. Deželni šolski svet je sklenil, da se

morajo na kranjskih srednjih šolah vsi dijaki učiti slovenščine. — Vzlednemu učitelju Andreju Praprotniku postavi danes ljubljansko učiteljsko društvo lep nagrobni spomenik.

Primorsko. Koncesijo za zgradbo vipavske železnice hočejo siloma dobiti Lahoni, dasi so se tej zgradbi prej zoperstavljali. — Zemljiška knjiga v Gorici je zelo slaba, posebno slov. imena so čudno spakodrana. — Obrtno šolo za zidarje je vlada ustanovila v Renčah na Goriškem. — Zadnji shod »Eдинosti« na Proseku se je srečno dovršil, in je bil vsprejet predlog, naj se za tržaško okolico ustanovi okrajno glavarstvo.

Gališko. Leta in leta se poljski plemenitaši niso nič brigali za kmete, čeprav so jih ti volili v razne zastope. Kmetje so se zdaj vzdramili, in kmečka stranka pridobiva vedno več pristašev. Ta stranka je te dni pri volitvah v okrajne zastope zmagala v desetih okrajih.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče so podelili vodji ruskega vnanjega ministerstva, Šiškinu, veliki križec Pijevega reda. — Monsignor Makario se v kratkem vrne iz Abesenije, brez laških ujetnikov.

Italijansko. Civilna poroka kraljeviča Viktorja Emanuela s princesinjo Heleno se je vršila preteklo soboto v Kvirinalu v Rimu, cerkvena poroka pa v cerkvi Sta. Maria degli Angeli. Bile so razne slovesnosti o tej priliki; tudi je kralj Umberto pomilostil mnogo političnih in drugih hudodelnikov.

Nemško. Stari Bismarek je te dni razglasil, da tedaj, ko je bila sklenjena trozveza, se je bila med Nemčijo in Rusijo sklenila za deset let še posebna pogodba, vsled katere sta si ti dve državi obljubili neutralsko v slučaju vojske Rusije z Avstrijo ali Nemčije s Francijo. Ako bi se torej takrat vnela vojska Avstrije z Rusijo, bila bi nas Nemčija pustila na cedilu. Taka je nemška poštenost! Tak figamož je Bismarek, katerega naši Nemci kar obožavajo!

Rusko. Veliki ruski časnik »Garaždanin« je vlada prepovedala izdajati, ker je sila ostro in zaničljivo začel pisati o Francozih. — Vlada je dovolila, da se katoliške cerkve s svojim premoženjem smejo dati popraviti, ne da bi zato trebalo vladinega dovoljenja. Pri nas nismo tako srečni!

Bolgarsko. Te dni je vlada skupščino razpustila, ker so ji razne stranke delale mnogo preglavice. Ministerski predsednik Stojlov je že šel v svoj volilni okraj, da ondi priredi shode. To je gotovo, da bode vlada po volitvah imela močno večino.

Turško. Sultan iskreno želi, naj mu Črnogora ostane prijazna; zato je poslal oni teden odlikovanja črnogorski kneginji in drugim dostojanstvenikom. — Ruski poslanik Nelidov je bil oni dan pri sultanu ter izjavil, da Rusija ni Turčiji sovražna, toda le-ta mora kmalu uvesti razne preosnove v Armeniji. Sultan je je seveda vse lepo obljubil.

Amerika. V severnih Zveznih državah bode dne 3. novembra izvolitev predsednika. Bržčas bode izvoljen demokrat Brijan. — Na Kubi se bodo Španci morali vojskovati z ustaši še do marcija meseca, kakor to vlada zatrjuje, in potem bode mir. Bog vé!

Za poduk in kratek čas.

Madjari in njih navali na slov. Štajar.

(Zgodovinski spominki; piše M. Slekovec.)

(Dalje.)

Že februarja l. 1538. so podložniki Thurzó-ta stari, vsled povodnje zelo poškodovani jez onkraj Ver-

žeja tako obnovili, da se je Mura naravnost proti Veržeju obrnila. Zaradi te svojevoljne uravnave v Radgono sklicane obravnave (31. marcija in 28. oktobra) so ostale zopet brezuspešne. Zaradi tega so deželni stanovi januarja l. 1539. sklenili, pod vodstvom deželnega glavarja odstraniti dotične jezove in Muro napeljati v staro strugo, kakor hitro se bode led raztajal. To se je kljub temu, da so se Madjari v bran postavili in nekatere ljudi do krvavega stepi, vendar zgodilo. Pri tej priložnosti so Štajarci nekega madjarskega davkarja, ki je ljudi šuntal, zgrabili in v Muro vrgli.

Thurzó je na to zbral precejšnjo trumo vojakov in drugih ljudi, da bi dal nove jezove napraviti. A Štajarci so hoteli to na vsak način zabraniti. Zato je poslala deželna vlada vojake, — pešce in konjike s topi in drugim orožjem na Mursko polje, in gotovo bi se bili zgrabili, ko bi cesar Ferdinand s svojo mogočno besedo ne bil tega zabranil. Prepovedal je namreč kakor Štajarcem, tako Ogrom vsakatero silnost, Nikolaju Jurešiču pa ukazal, naj se s svojimi trumami mahoma poda tje ter skrbi za mir in red.

In dokler je slavni kiseški junak Jurešič taboril v Veržeju, vladal je mir na tej in oni strani Mure. A v poznejših letih so se ponavljali jednaki prepri še večkrat in nekaterekrat je prišlo do krvavih prask. Jedni so napadali druge ter rivali Muro zdaj sem, zdaj tje, a ker je vlada vedno omahovala, ostalo je vse pri starem. Mura pa, razkosana v neštivilne panoge, spominja še dandanes na večletni razdor, ki je zaradi nje vladal med Ogri in Štajarci.¹⁾ —

Še slabši sosedi so bili Madjari Štajarcem v 17. in 18. veku, ko so se večkrat celó s Turki bratili. Kdo še ni slišal o Krucih, oni turško-madjarski druhal, ki je svoje dni po prijetnih in rodovitnih krajih med Muro in Dravo grozovitno razsajala? Dasi je preteklo že skoraj 200 let, kar so ti divjaki več let zaporedoma v celih trumah v naše kraje ropat in požigat prihajali, še ljudje na nje niso pozabili.

Prve sledi Krucev najdemo za cesarja Maksimilijana I. (1493—1519). Takrat je namreč več ko 10.000 ogerskih kmetov zapustilo svoje domove, da bi šli nad divje Turke ter jim pokazali pot tje, od koder so bili prišli. V znamenje, da hočejo za poveličanje sv. križa iti v vojsko, so si nekateri, kakor svoje dni za časa križarskih vojsk, pripeli na desno ramo ali pa na prsi rudeč križ. Po tem križu so nje imenovali križarje ali po latinski besedi »crux« (križ) tudi Kruciate ali Kruce. Njih vodja, zviti Jurij Doža, pa ž njimi ni šel nad Turke, ampak je, dobro vedoč za mržnjo kmetov do grajščakov, planil nad gradove plemenitašev ter ropal in plenil, kjer se je kaj dalo. K tej tolovajski druhal je vrelo od vseh strani vedno več ljudi, ne samo kmetov, katerim je delo presedalo, ampak tudi z vlado nezadovoljnih grajščakov, in vnela se je grozna ustaja, ki je več let trajala in vladarjem delala velike preglavice.

Najhujše je pa strašen plamen občne ustaje švigal po Ogorskem za cesarja Leopolda I. (1658—1705). Postavil je namreč na palati novo mesto za cesarskega namestnika nekega Nemca in podelil najvišje državljanske in vojaške službe le tujcem. To je ohole mag-nate hudo razžalilo in po vsej Ogorski je začelo vreti ter se pripravljati na strašen punt. Nekateri zarotniki so bili sicer l. 1671. ob glavo dejani, ali punt s tem ni bil zadušen. Iskra nezadovoljnosti je dalje tlela, — Turki in Francozi so jo podpihovali in vse je bilo za ustajo pripravljeno, samo sposobnega glavarja je še manjkalo. A tudi ta je bil v osebi grofa Tököly-ja kmalu najden.

Emerik grof Tököly, po svoji telesni lepoti in moči,

¹⁾ Beitr. z. K. steierm. G., 1883, 92—136 in Muchar, VIII., 399, 400 in 441.

vednosti in drugih lastnostih za vodjo tako rekoč vstvarjen, je s pomočjo Poljakov in Francozov zbral nezadovoljne narode okoli sebe. S 15.000 Ogrov in Poljakov, ki jih je bil za francoski denar najel, vzel je brez vsakega zadržka manjša mesta po Ogerskem in njegove trume so razbijale po raznih krajih, celo do Moravskega. Cesar Leopold je bil prisiljen, skleniti s Tököly-jem premirje in pogajati se z nezadovoljneži. Po dolgem prenehanju se je l. 1680. zbral zopet ogerski deželni zbor. Grof Pavel Esterhazy je postal palatin, Hrvaška je dobila svojega bana in ogerski stanovci vse svoje stare pravice; — kar so Ogrji želeli, so dosegli.

(Dalje prih.)

Smešnica. Mati: »Ti, Franček, sestra se pritožuje, da nisi hotel ž njo breskve deliti, kakor sem ti rekla. — »Mati, to mi res; saj sem ji dal koščico, in to lahko na vrtu vsadi, in imela bode celo drevo!«

Razne stvari.

Domače. (Obletnica.) Minoli torek je preteklo sedem let, kar so naš milostivi nadpastir Mihael bili v Solnogradu za škofa posvečeni. Vsled tega je bila v torek ob 8. uri v stolni cerkvi slovesna sv. maša, katero so peli preč. g. stolni dekan L. Herg.

(Papežev blagoslov) s popolnimi odpustki bodo podelili mil. knezoškof prih. nedeljo, na god vseh svetnikov, po poznem slovesnem sv. opravilu v stolni cerkvi. Odpustki se dobijo po navadnih pogojih.

(Od Save.) Med zadnjim pohodom samostana čč. trapistov v Rajhenburgu, obiskali so naš milostni knezoškof tudi samostan magdalenk na Bučki na Kranjskem. Pri povratku pričakovala jih je šolska mladina v cerkvi na Raki, kateri so podelili sv. blagoslov.

(V Škofljivesi) pri Vojniku so se dne 26. in 27. okt. vršile volitve občinskih zastopnikov. Da ni bilo brez »vojske« med »Nemci« in Slovenci, sklepa se lahko že iz velikega števila došlih davkoplačevalcev. Pri volitvi za tretji razred so »Nemci« skupaj spravili 24 glasov, Slovenci pa 187 glasov; v drugem razredu Slovenci 61, »Nemci« 9, v prvem pa Slovenci 30, a »Nemci« 15 glasov. Po volitvah v vtorek so Slovenci svojo zmago svetu naznanjali s strelbo iz topičev. Vrlim slovensko-zavednim kmetom: Slava!

(Iz Rajhenburga.) Sv. misijon bode od dne 27. okt. do dne 8. nov. v Rajhenburgu; vodijo ga čč. gg. lazaristi. — Učiteljsko mesto v Rajhenburgu je izpraznjeno, ker je gpč. Mikuš ostavila službo. — Načelnik železniške postaje v Rajhenburgu je sedaj odločen narodnjak, g. Fr. Podkrajšek.

(Priporočba.) G. drd. Ferdinand J. Ullrich, notarski kandidat v Mariboru, ki je nedavno z dobrim uspehom v Gradcu dovršil notarski izpit, se priporoča za zagovornika v kazenskih zadevah.

(Umrl) je dne 26. okt. č. g. Jakob Črnc, duhovnik v začasnem pokoju na Pilštanju, v 32. letu svoje dobe. Prej je bil štiri leta pomožni duhovnik na Polzeli v Savinjski dolini. Naj v miru počiva!

(Zapriseženje vojaških novincev.) Na god vseh svetnikov bode v Mariboru pred kadetno šolo vojaška sv. maša in bode po pridigi vojaškega kaplana, č. g. Jak. Tájeka, zapriseženih 944 vojaških novincev.

(Redko starost) je učakal g. Simon Burcar, oče ruškega g. župnika in posestnik v Ivanjševcu pri Radgoni. Porodil se je namreč dne 22. okt. 1806. leta in je včeraj zdrav in čvrst obhajal svojo devetdesetletnico. Še mnoga leta!

(Na kadetno šolo v Strass) bode hodil kadetov v veronauku podučevati č. g. Jak. Tájek, vojaški kaplan v Mariboru, ki tudi na mariborski kadetni šoli ta predmet uči.

(Gornjegrajski okrajni zastop.) Dne 21. okt. je bil za načelnika tega zastopa izvoljen g. Anton Goričar, poštar v Mozirju, in za njegovega namestnika č. g. Jož. Dekorti, župnik v Ljubnem.

(Zdravniške vesti.) Zdravnik g. dr. Heribert Borštner pride iz Braslovč v Št. Pavel na Boljski; gosp. dr. Ant. Švab na Vransko. G. dr. Fr. Velimek pa je zapustil Ljubno.

(Od gornje Savinje.) Savinja je ob zadnji povodnji precej poškodovala cesto proti Solčavi. — Cigani so zažgali predzadnji torek v Lokah, nasproti Mozirju; zlobneži se že hladijo v Gornjem gradu.

(Sod se raznesel.) Na Laškem sta dne 20. okt., popoldne ob 3. uri, pri g. Černetu hotela Viljem Ekel in Jožef Pečnik v kleti sod osnažiti. Zato je Ekel vлил v sod pol litra špirta in ga užgal; toda nastali sopuh izbije sodu dno in težko rani Ekeln.

(Požar.) Dne 22. okt. je zgorelo gospodarsko poslopje Jožefu Strelecu in Franca Bezjaku v Bukoveh niže Ptuja. Zanetil je 4-letni sin Franca Bezjaka. — Dne 17. okt. pa je zgorela hiša Francu Vidmarju v Brezjah pri Kostrivnici. Škode ima za 600 gl.

(Ubegel kaznjene.) Dne 22. okt. je iz celjskega okrožnega sodišča pobegnil 16-letni Fr. Vodušek, doma v Šmartnu na Paki. Dobil je zaradi tatvine 5 let ječe. Drugi dan pa so njegovo truplo našli v Voglajni. Ali je sam rad skočil v vodo ali pa se je ponesrečil, se ne ve.

(Nagrobni spomenik.) Dne 26. okt. se je odkril na Sladki gori ob obilni udeležbi učiteljev in prostega ljudstva nagrobni spomenik pokojnemu sladkogorskemu učitelju, g. Jakobu Vodlaku. Postavili so mu ga tovariši učitelji. Po sv. maši za rajnega šel je sprevod na pokopališče in tam je šolski vodja od Sv. Petra v Medvedovem sebi, gosp. Strmšek, v kratkih besedah orisal pomen in uzrok spomenika.

(Sejem v Celju) na dan sv. Uršule je bil izvrstno obiskan. Živine so prignali mnogo in je bila kupčija z njo prav živahna. Za kramarski sejem pa se ljudje malo brigajo, ker je zdaj skoro v vsaki večji vasi kak trgovec.

(Pozor na puške!) Oni dan se je v Radečah pri Zidanem mostu brat hotelirja Franca Petriča, Karol Petrič, vračal z lova domov in tik doma jemal patrone iz puške. Puško je držal vodoravno, puška se sproži in zadene slaboumnega Janeza Jelena v glavo, da je bil pri tej priči mrtev.

(Nesreča na Savi.) Pri Brežicah se je na Savi vozil v čolnu oskrbnik dr. Karol Leuschner s soprogo, 6-letnim sinkom in njegovo učiteljico. Čoln pa se zvrne in vsi se pogreznejo v velikanske valove. Rešili so se s težavo, samo sinka je odnesla Sava.

(Popravek.) Slavno uredništvo! V 43. št. »Slov. Gospodarja« natisnili ste med noticami »Razne stvari« člančič, zadevajoč mojo osebo, kateri ni resničen. Na podlagi § 19. tisk. zakona z (sic) l. 1862, prosim, da sprejmete v prihodnji številki cenjenega Vašega (sic) lista, nespremenjen naslednji popravek: Ni res, da bi jaz preganjal list »Slovenski Gospodar«. Res pa je, da jaz čislam vsakogar, ki kaj stori za prosveto milega naroda in res je, da sem bil le primoran nastopiti tožbeno pot, ker cenjeno uredništvo »Slov. Gospodarja« ni hotelo sprejeti mojega popravka in poravnati mi krivico (sic). V Celji, 25. oktobra 1896. Dragotin Hribar. — Čuden mož, ta nedolžni g. Hribar! V tem, ko trdi, da ne preganja »Slov. Gospodarja«, pa ga tira pred

sodnijo! Ko bi nam pisal, da ni tako pri Svetčevi slavnosti govoril, kakor se mu je očitalo v Ljubljani in za tem tudi v našem listu, pa se ne skliceval na raztegljivi § 19 tisk. zakona, radi bi mu bili ustregli. Ali s tem, da se sklicuje na zli paragraf zakona, nam je bilo znamenje, da mož v tem nima — lahke vesti.

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru sta darovala č. gg. Vido Janžekovič, kaplan v Čadramu, 1 gld. 50 kr. in Janez Zdravec, kaplan na Prihovi, 1 gld. Bog plati!

(Družba za zidanje) nove frančiškanske cerkve v Mariboru šteje zdaj že nad 38 tisoč 200 udov. Dasi je letos slaba letina, vendar udje še precej vestno vplačujejo svoje doneske. Bog jim plati in Marija Mati!

(Veteransko in podporno društvo) se je v nedeljo ustanovilo v Svetinjah blizu Ormoža. Društvo že šteje lepo število udov. Načelnik mu je gosp. nadučitelj Mihael Vauhnik.

(»Danica«.) Za zimski tečaj 1896/97 se je odbor slov. kat. akad. društva »Danica« sestavil iz sledečih članov: drd. med. Frančišek Jankovič, predsednik; cand. iur. Štefan Pregelj, podpredsednik; stud. med. Frančišek Dolšak, tajnik; stud. med. Avguštin Levičnik, blagajnik; stud. iur. Dragotin Gruber, knjižničar; stud. med. vet. Frančišek Černè, arhivar.

(Občni zbor) bralnega društva za Laški trg in okolico se vrši dne 8. novembra 1896 ob 4. uri popoldne v bralni sobi po običajnem vspredu. K obilni udeležbi ude in neude vabi odbor. Po tem zboru zboruje podružnica sv. Cirila in Metoda v bralni sobi.

(Društvo odvetniških in notarskih uradnikov na Spodnjem Štajarskem) prosi vse gg. odvetnike in notarje, da se obrnejo na vodstvo tega društva v Celju, kadar bodo potrebovali uradnikov. Gg. uradnike pa pozivlja, da brez izjeme naznanijo svoj pri-

stop k društvu, ker bode slednje pri priskrbovanju služb oziralo se le na svoje člane. Društven odbor je nadalje razposlal gg. odvetnikom in notarjem vabila, da pristopijo kot podporni člani, ter sklenil ustanoviti tečaj za slovensko in nemško stenografijo, ker je pomanjkanje stenografov, posebno slovenskih.

Iz drugih krajev. (Okrajno glavarstvo celovško) je obsodilo vrlega Martina Štiha na 50 gld. globe, ker je govoril na shodu o postavah, ki niso na korist kmečkemu stanu. M. Štih kajpak ni plačal, marveč je vložil priziv. Deželna vlada koroška je prizivu ugodila in Štiha popolnoma oprostila, ker razsodba okr. glavarstva »ni po zakonu utemeljena«.

(Beneške Slovence) na Italijanskem zeló vesele, da je prestolonaslednica Helena slovanske krvi. Župan slovenskega Št. Petra je poslal kraljeviču Viktorju Emanuelu in Heleni slovensko častitko o priliki njune poroke.

(Velikoška slov. šola.) V ponedeljek je bilo v prvi razred te šole vsprejetih 80 otrok iz Št. Ruperta in sosednih fará, mnogo pa so jih morali odkloniti. Res, ta šola glasno kliče: Dajte Slovincem slov. šole!

(V Ameriko) se je ono soboto s Kranjskega odpeljalo okoli 250 ljudi, največ Pivčanov in Kraševcev. Peljali so se do Genove, kjer pa bodo morali ostati ali se vrniti domov, ker italijanska vlada nikogar ne pusti v Brazilijo, ker ondi laške delavce preganjajo.

(Priporočba.) Zavarovanje vseh vrst pri »Unio catholica«. Pošteni, delavni zastopniki na deželi se iščejo. Več pove radovoljno glavni zastop v Gradcu, Radetzkygasse št. 1.

Loterijske številke.

Trst 24. oktobra 1896:	38, 81, 68, 8, 85
Linc » » » »	77, 64, 47, 12, 45

Dražba cerkv. vina.

Cerkveno predstojništvo Sv. Peter pri Mariboru bode dne 3. novembra t. l. ob 10. uri predpoldan svoj vinski mošt (60 polovnjakov) po dražbi prodavalo. Njegovih vinogradov šiba božja ni obiskala, zato pa ima za letos tudi prav izvrstno blago. 2-2

Kdor si hoče eksistenco oskrbeti,
Kdor hoče zaslužiti denar,
Kdor hoče pri gospodarstvu varčevati,
naj kupi: 6-6

Paulyjevo knjigo receptov,

ki obsega nad 1000 receptov, kako je lahko in po ceni samemu pripraviti — brez aparatov in strojev — vse le mogoče reči za dom in trgovino, nadalje vse vrste likérov, žganih pijač, balzamov, životnih esenc, skrivnostnih pomočkov, kisa, medice, mošta, 17 vrst različnih vin, vina iz jagod, piva, vkuhanega sadja, peciva, zdravil za ljudi in živino, mila, pomade, črnila, gorčične vmake itd. itd. Da je knjiga dobra in rabljiva spričuje to, da je bila na razstavah v Zagrebu, Aradu, Gradcu, Strasburgu in Temešvaru odlikovana z veliko srebrno svetinjo. Knjiga obsegajoča 320 strani stane broširana 2 gld. v platno vezana 3 gld. in je zakladnica za vsako obitelj, neobhodno potrebna vsakemu krčmarju in trgovcu. Dobi se pri Maksi Pauly v Köflach-u (Štajarsko).

Tiskarna sv. Cirila

priporoča naslednje knjige:

1. „**Žalostna mati Božja**“, spisal Fr. Bezjak, župnik pri Sv. Marku, 6. natis. Obsega pouk o češčenji žal. matere Božje, pobožnost sedem petkov v čast žal. materi Božji, razne molitve in pobožnosti za god sedem žalosti Marije Device, zbirko molitev za očitno in domačo službo Božjo in precejšnje število svetih pesmij. Ta posebno za sveti postni čas primerna knjiga stane
vezana v polusnje gld. — 60
„ z zlatim obrezkom „ — 70
„ v usnje z zlatim obrezkom „ 1 20
2. „**Družbine bukvice za dekleta**“, spisal Jožef Rozman, pokojni Konjiški nadžupnik, 12. natis; namenjene v prvi vrsti dekletom Križevske družbe, pa tudi vsem dekletom sploh jako koristne, veljajo
vezane v usnje z barvanim obrezkom gld. 1 30
„ „ rudečim „ „ 1 35
„ „ zlatim „ „ 1 15
3. „**Duhovni Vrtec**“, 5. natis, priporočanja vredna molitvena knjiga, posebno za mladino, stane
v usnje vezan z zlatim obrezkom gld. — 85
„ s kopčo „ — 95
4. „**Sveto opravilo**“, spisal Anton Slomšek, nekajni viši ogleda šol, 5. pomnoženi natis; namenjeno šolarjem viših razredov, velja
vezano gld. — 35
„ v polusnje z zlatim obrezkom „ — 45
„ v usnje z zlatim obrezkom „ — 50
5. „**Ključek nebeški**“, spisal Ivan Skuhala, dekan v Ljutomeru, za šolarje nižih razredov, velja
vezan gld. — 30
„ v polusnje z zlatim obrezkom „ — 40
„ v usnje „ „ — 50
6. „**Molitve na čast svete družine**“, komad 2 kr., 100 po 1 fl. 50 kr.
7. „**Božič**“ pridnim otrokom, spisal Alojzij Vakaj, stane 15 kr.
8. „**Svete pesmi za šolarje**“, vezane 10 kr.
9. „**Zbirka narodnih pesmij**“ I. snopič 10 kr.
II. snopič 10 kr.
10. „**Ženitovanje**“ 15 kr.
11. „**Ženitovanje**“ 15 kr.

!! Novo !!

Pokopališčni zapisnik Friedhofsprotokoll

po novem od preč. kn. šk. ordinarijata in c. kr. glavarstev potrjenim pokopališnem redu sestavljen, se dobiva od slej pri nas 10 pol 35 kr.

„Narodne pesmi“

I. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr. Kdor kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru, koroške ulice 5.

IVAN SCHINDLER

Iskustvenec strojev in strojev
trdel in pletilo in varčino za najboljše kakovost
koti in se naplavljenih pletilnih pletilov
STROJEVE, SPRAVE, OKRODJE VSAKE VRSTE
ZA KMETIJSKE OBHVALEČNE IN POŠTNE NAMENBE
Kot tudi v slovenski in vsi od 250 približno strojem
Pripredila se preučevanju za najboljše in najprimernejše pripomočke
Odobrenje pravnih silah in odobrenje vseh strojev
Njegova pisna dela so v obliki očividne
IVANA SCHINDLER
Koroške ulice 5
v Rimburgu pri Dunaju.

Prpriave za kavarnarje, sladničarje, gostilničarje, mesarje, sedlarje; peronosporakropilnice, patent Schindler. 15

Mizar

Josip Kregar v Mariboru.

Zaloga: gosposke ulice 25. **Delavnica:** grajske ulice 38.

prporoča p. n. občinstvu svojo že od leta 1878 obstoječo zalogo v lastni delavnici izdelanega pohištva, kakor cele garniture za spalnice in obednice in dvorane iz amerikskega in domačega orehovega lesa, v naravni barvi, temno ali svetlo polirane v raznih slogih, po nizkih od nobene konkurence dosegljivih cenah.

Naročila po obrazcih in načrtih, sofe, žimnice itd. se izvršujejo dobro in po ceni. 10-12

KONJAK,

prežgan iz vina lastnega pridelka, priznan kot najboljšo, čudovito učinkajoče in bolečine olajšujoče sredstvo proti protinu, po udih in skrnini. Steklenica velja 1 gl. 20 kr.

Stari konjak, izvrstno zdravilo za želodčne bolezni in proti onemoglosti; steklenica 1 gl. 50 kr.

Razpošilja se po pošti. Kdor vzame štiri steklenice, pošljejo se mu franco.

Benedikt Hertl, vlastitelj grajsčine Golič pri Konjicah (Gonobiz) na Stajerskem.

Zaloga: Gradec: J. Eichler, lekarnar; Alb. Müller, drogist.
Maribor: Al. Quandest, Gospoška ulica. 23

Dražba cerkv. mošta,

pozno nalranega, neobtočanega — 15 polovnjakov, se vrši v Framu dne 2. novembra ob 10. uri.

Cerkveno predstojništvo.

Prodaja cerkv. mošta.

Dne 4. novembra t. l. ob 10. uri predpoldan se bo v Nebovi, fare Sv. Petra bl. Maribora, v kletii cerkve Sv. Marjete pošta Pecnica, 18 polovnjakov prav dobrega vina po dražbi prodavalo.

Cerkveno predstojništvo.

Učenca od 15—16 let starega sprejemem takoj v svojo trgovino z mešanim blagom.

Florijan Plevček v Ponikvi.

Marija Pavlič

v Studencih nad Mariborom je zapustila dva sina, eno hčer in moža. 1-3

Zavarovalnica

išče zanesljivega zastopnika za Maribor. Ponudbe pod „zastopnik“ z dokazi zanesljivosti na upravnništvo tega lista. 1-2

Slavnim šolskim vodstvom in
krajnim šolskim svetom

prporoča

tiskarna sv. Cirila

v
Mariboru

o pričetku šolsk. leta vse potrebne šolske tiskovine

kakor tudi

uradne ovitke

po najnižjih cenah

ter zagotavlja točno postrežbo

Kathreiner-
KNEIPPOVA SLADNA KAVA

je kot
primes k bobovi kavi
edino zdrava
kavina pijača.

Dobi se povsod, pol kile za 25 kr.

Svarilo! Zaradi ničrednih ponarejenih izdelkov je treba paziti na izvirne zavoje z imenom:

Kathreiner

se dobro izurjen krojaški pomočnik, delo bo imel leto in zimo; oskrbava dobra. Ponudbe se naj pošiljajo na g. Lovro Kreinc, trgovca in krojača k Sv. Ani v Slov. goricah, via Mureck. 2-2

Avstrijsko

podjetje daje postranski zaslužek. — Vprašanja pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec, poste restante. 6

Vezi za cepljenje trt iz patentovanega gumija

po načinu profesorja Göthe, kakor tudi dr. Kröczer-ja prodaja jedino pristna

c. in kr. dvorna tovarna za gumi in celluloid

J. N. Schmeidler.

Glavna zaloga:
VII₂ Stiftgasse 19.

Dunaj.

Podružnica:
I., Graben 10.

Naslov za telegrame: „Gummischmeidler“.

19